ul.Strzegomska 42 j /14, 53-611 Wrocław, Polska
www.geoplan.com.pl, email:info@geoplan.com.pl
tel/fax.(+48)71/3590509, kom.0501475117
NIP 8981635959, REGON 932773864
GEOPLAN

Inwestor:

URZĄD MIASTA BĘDZIN
ul. 11 Listopada 20
42 – 500 Będzin

Temat:

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA BĘDZINA DLA TERENU POŁOŻONEGO W DZIELNICY ŚRÓDMIEŚCIE

Zakres dokumentów:

Prognoza oddziaływania na środowisko

Data:

06 marca 2018 r.

Zespół autorski:
mgr inż. Adrian Luszka – upr. Z-381/KW/247/2014 główny projektant
mgr inż. Katarzyna Matusiak - projektant
mgr inż. Maciej Niżborski - projektant
mgr Tomasz Miłowski - spec. z zakresu ochrony środowiska
mgr inż. Ewa Smolińska - mł. as. projektanta

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE 4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI 4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY 5
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU .. 5
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA 7
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE 7
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA 7
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE 8
2.4 WODY PODZIEMNE 9
2.5 KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE 10
2.6 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ 11
2.7 GLEBY 12
2.8 ZASOBY NATURALNE 13
2.9 PRZYRODA OŻYWIONA 17
2.10 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE 13
2.11 KRAJOBRAZ 14
2.12 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH 14
2.13 STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO 12
2.14 JAKOŚĆ KLIMATU AKUSTYCZNEGO 12
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU 15
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY 15
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU 15
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE 15
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE 16
5.3 WPŁYW NA KLIMAT 16
5.4 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU 16
5.5 WPŁYW NA GLEBY 16
5.6 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE 17
5.7 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ 17
5.8 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE 17
5.9 WPŁYW NA KRAJOBRAZ 17
5.10 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH 18
5.11 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW 18
5.11.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO 18
5.11.2 KLIMAT AKUSTYCZNY 18
5.11.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE 19
5.11.4 GOSPODARKA ODPADAMI 19
5.11.5 TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ 20
5.11.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI 20
6 PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 20
7 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO 20
8 MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 21

9 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA 21
10 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 23
11 LITERATURA 25
12 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA 25

Spis rysunków

Rys. 1 Położenie geograficzne
Rys. 2 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczenie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).
Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2017 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko sporządzonego w 2017 r. projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina dla terenu położonego w dzielnicy Śródmieście.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy – a jeśli tak to w jakim stopniu – naruszą zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenów ma formę prognozy. Nie jest ona dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

a) zawiera:
   - ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
   - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
   - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
   - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
   - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

b) określa, analizuje i ocenia:
   - istniejący stan środowiska,
   - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
   - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
   - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
   - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione;

c) przedstawia:
   - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
   - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Będzin powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina, przyjęte uchwałą Nr XLII/398/2013 Rady Miejskiej Będzina z dnia 30 września 2013 r.,
- Obowiązujący na analizowanym obszarze mpzp: Uchwała Nr XLVI/855/2009 Rady Miejskiej Będzina z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Będzina, dla terenu położonego w dzielnicy Śródmieście.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Będzina, Geoplan, Wrocław 2012 r.

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zapoznano się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu;
- zapoznano się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą;
- dokonano oceny projektu MPZP w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych;
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą we wrześniu 2017 r.;
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Sporządzając niniejszą prognozę, nie dostrzeżono celów ochrony środowiska określonych w przepisach prawa międzynarodowego, wspólnotowego oraz krajowego, które odnosiłyby się bezpośrednio do obszaru objętego sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, tak pod względem geograficznym, jak i funkcjonalnym. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że prawodawstwo krajowe, międzynarodowe i wspólnotowe w sposób mniej lub bardziej abstrakcyjny formułuje określone zasady postępowania (np. nakazy i zakazy). Odnoszą się one również do zagadnień z zakresu ochrony środowiska związanych ze stanowieniem prawa miejscowego.

Do najważniejszych i uwzględnionych w projekcie planu aktów prawnych szczebla krajowego, zawierających cele ochrony środowiska, należą:

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 21 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1289 ze zm.),

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.).

Podkreślenia wymaga, że jednym z podstawowych celów wspólnotowych w zakresie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny wpływu na środowisko planów i programów jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektowanego dokumentu w oparciu o przepisy rozdziału 1 działu IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, uwzględniającej dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. 01. 197. 30). W granicach sporządzenia mpzp nie ma obszarów sieci Natura 2000, których podstawą wyznaczania są przepisy prawa wspólnotowego – tzw. Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej. Podsumowując, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, które w świetle art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.) obligatoryjnie ustala się w planie, oparte są na normach prawa krajowego, zgodnych z prawem wspólnotowym oraz międzynarodowym.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

O przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Będzin dla obszaru Śródmieścia zadecydowała Rada Miasta Będzin uchwałą Nr XX/153/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r., w granicach określonych na załączniku graficznym do tej uchwały. Obszar objęty projektem mpzp znajduje się w centralnej części miasta, a jego charakterystykę i granice przedstawiono w rozdziale 2.1. Celem planu było stworzenie kontekstu umożliwiającego racjonalną rewitalizację całego obszaru Śródmieścia, w tym szczegółowe określenie obiektów zabytkowych oraz zasad ich ochrony, jak również umożliwienie rozwoju funkcji mieszkalnych i usługowych na terenach nieużytkowanych, w tym w lukach zabudowy oraz uporządkowanie funkcji usługowej w relacji do istniejącego zagospodarowania, w tym do zabudowy mieszkaniowej, terenu cmentarza oraz układu komunikacyjnego. W projekcie mpzp ustalono następujące przeznaczenia terenów:

MW – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

MW-U – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej;

MN – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;

MN-U – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej;

U – teren zabudowy usługowej;

U-Ksp – teren zabudowy usługowej lub parkingu;

UP – teren zabudowy usług publicznych;

Ukr – teren zabudowy usług kultu religijnego;

UK – teren zabudowy usług kultury;

UBp – teren zabudowy usług bezpieczeństwa publicznego;

US – teren usług sportu i rekreacji;

US-UK – teren usług sportu i rekreacji lub zabudowy usług kultury;

ZC – teren cmentarza;

ZP – teren zieleni urządzonej;

WS – teren wód powierzchniowych śródlądowych;

WH – teren budowli hydrotechnicznych;

KK-U – teren komunikacji kolejowej lub zabudowy usługowej;

KK – teren komunikacji kolejowej;

KSg – teren garaży;

KSp – teren parkingu;

KPJ – teren komunikacji pieszo-jezdnej;

KPX – teren komunikacji pieszej;

KPR – teren komunikacji pieszo-rowerowej;

KP – teren wydzielonego placu;

KDG – teren dróg publicznych klasy głównej;

KDZ – teren dróg publicznych klasy zbiorczej;

KDL – teren dróg publicznych klasy lokalnej;

KDD – teren dróg publicznych klasy dojazdowej;

KDW – teren dróg wewnętrznych;

IE – teren infrastruktury elektroenergetycznej;

IW – teren infrastruktury wodociągowej;

IK – teren infrastruktury kanalizacyjnej;

TZ1 – teren zamknięty – wojskowy.

Na analizowanym obszarze aktualnie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2009 r. Przewidziane w nim przeznaczenia terenów wykazują znaczne podobieństwo do tych, wskazanych w obecnie procedowanym projekcie, w którym jednak uwzględniono ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2013 r. Projekt planu został zaktualizowany również pod względem obowiązujących obecnie norm prawnych oraz występujących na analizowanym terenie uwarunkowań. Obszar Śródmieścia obecnie w dużej mierze jest zagospodarowany, w związku z czym wiele przeznaczeń terenu wskazanych w projekcie mpzp oddaje bieżące, istniejące zagospodarowanie. Istotnym elementem planu jest pozostawienie występujących tam terenów zieleni urządzonej w stanie obecnym, co będzie miało duże znaczenie dla równoważenia procesów urbanizacyjnych. Analizowany projekt ze względu na wykształcony od lat układ komunikacyjny, praktycznie nie wprowadza nowych dróg. Ustalono jedynie cztery odcinki klasy dojazdowej, które stanowią przedłużenie lub też uzupełnienie istniejących dróg: ul. Podjazie, ul. Grobla, ul. J. Kochanowskiego oraz ul. Spokojna. Spośród niezabudowanych dotąd terenów, na których w projekcie ustalono możliwość urbanizacji, należy wskazać D3.US w rejonie ul. Sportowej, gdzie obecnie znajduje się powierzchnia porośnięta trawnikami oraz teren H8.MW-U, który porastają zadrzewienia i zakrzaczenia o charakterze ruderalnym.

Spośród uwarunkowań przyrodniczych w projekcie planu uwzględniono występowanie obszaru chronionego krajobrazu na Górze Zamkowej, głównego zbiornika wód podziemnych, szeregu obiektów zabytkowych, złóż węgla kamiennego oraz zagrożeń powodziowych. Nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych. Na obszarze przewidzianym w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych czy cenne siedliska przyrodnicze, a jego ustalenia nie przyczynią się do znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. Analizowany teren od wielu lat poddawany jest przekształceniom antropogenicznym i procesom urbanizacyjnym.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Pod względem administracyjnym analizowany obszar zlokalizowany jest w województwie śląskim, w mieście Będzin, w granicach dzielnicy Śródmieście. Jego zasięg od zachodu wyznacza ul. Małobądzka i ul. Gzichowska, od północy ul. Brzozowicka oraz rzeka Czarna Przemsza,

od wschodu linia kolejowa nr 1 relacji Warszawa Zachodnia - Katowice, zaś od południa – ul. 11 Listopada i ul. I. Krasickiego. Powierzchnia terenu objętego planem to ok. 153 ha.

W ujęciu regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego[1] miasto Będzin, w tym analizowany obszar, znajduje się w prowincji Wyżyny Polskie, w podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Płaskowyż Katowicki (341.13).

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Głębokie podłoże geologiczne przedmiotowego obszaru tworzące Płaskowyż Katowicki zbudowane jest ze skał górnego karbonu. Na analizowanym terenie jest to pochodzący z piętra namuru kompleks iłowcowo-piaskowcowo-mułowcowy z pokładami węgla kamiennego, należący do tzw. górnośląskiej serii piaskowcowej $\mathbf{C_n^{2+3}}$. Tą platformę karbońska cechują silnie spękana tektonicznie i poprzesuwania pionowe wzdłuż uskoków. Wgłębną budowę geologiczną terenu objętego planem opisuje Mapa Geologiczna Polski ark. Kraków[2], aczkolwiek utwory karbońskie odsłaniają się też bezpośrednio na powierzchni w jego północno-wschodniej części.

Powierzchniową budowę geologiczną terenu objętego planem opisuje Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski ark. Katowice.[3] Na opisanej powyżej platformie karbońskiej zalegają osady triasu dolnego i środkowego, widoczne na powierzchni jako wyraźne wzniesienie wchodzące w skład Góry Zamkowej. Analizując od szczytu do podnóża, wzniesienie to budują: dolomity diploporowe $_{d}\mathbf{T_2^2}$, dolomity kruszconośne $_{d}\mathbf{T_2^1}$ i wapienie warstw gogolińskich $_{d}\mathbf{T_2^{1\,go}}$ – wszystkie pochodzące z piętra wapienia muszlowego. W części północno-wschodniej Góry Zamkowej spod osadów triasowych odsłaniają się utwory karbońskie. Niżej skały triasu środkowego podścielone są warstwą skał węglanowych i piaskowcowych dolnego triasu z piętra retu i pstrego piaskowca. Szacowana całkowita miąższość utworów triasowych w tym rejonie wynosi ok. 140-180 m, przy czym są one spękane i poprzesuwane w pionie na uskokach tektonicznych, dlatego może się ona znacznie zmieniać na niewielkich odległościach. Na stokach i u podnóża występują czwartorzędowe, plejstoceńskie gliny zwałowe $^{g}_{g}\mathbf{Q_p^3}$ i piaski wodnolodowcowe $^{g}_{g}\mathbf{Q_{pż}^3}$. Dużą część terenu Śródmieścia w przeszłości pokrywały osady rzeczne Czarnej Przemszy. Obecnie, ze względu na znaczne zurbanizowanie, powierzchniowa budowa geologiczna jest przekształcona i dominują tu utwory antropogeniczne.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące i stojące

Przez obszar objęty opracowaniem przepływa jeden ciek posiadający hydronim, tj. Czarna Przemsza. Poza ww. ciekiem brak jest tu innych wód powierzchniowych, tak płynących, jak i stojących.

Jednolite części wód powierzchniowych

Przez analizowany teren przepływa jeden ciek, który został wyróżniony jako JCWP, tj. Przemsza od Zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy – nr PLRW2000821279. Cały analizowany teren znajduje się również w zlewni tej JCWP.

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym obszarze występują zagrożenia powodziowe związane z rzeką Czarną Przemszą, były one wskazywane na mapach KZGW z 2015 r. Wyróżniono tu:

- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%);
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%);

[1] Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2001 r.;
[2] Kaziuk H., Lewandowski J., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Kraków, WG, Warszawa, 1980;
[3] Biernat S. Krysowska M., Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Katowice, PIG, Warszawa 1956;

- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%);
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Woda Q=10% praktycznie nie wykracza poza koryto rzeki, granice tego zalewu wskazywano w jego obrębie. Podobnie w przypadku wody Q=1%, za wyjątkiem jednego terenu, położonego w rejonie ul. Podjazie. Wody powodziowe zajmują tu obszar pomiędzy ul. Podjazie, Czarną Przemszą, terenem biblioteki na północy oraz terenem zespołu szkół na południu. Z kolei woda Q=0,2% posiada zdecydowanie szerszy zasięg. Zajmują one teren pomiędzy Czarną Przemszą na zachodzie, ul. J. Piłsudskiego na północy, ul. I. Krasickiego i ul. 11 Listopada na południu. Od strony wschodniej zasięg wód Q=0,2% sięga ok. 180 – 200 metrów na wschód od ul. 11 Listopada. Zasięg terenów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego jest jeszcze szerszy, gdyż prócz terenów w Śródmieściu obejmuje również obszary położone nad Czarną Przemszą po obu stronach rzeki, tj. w rejonie targowiska i na północ od ul. Podzamcze oraz ul. J. Kochanowskiego. Wzdłuż Czarnej Przemszy w wielu miejscach usypane są wały przeciwpowodziowe, a sama rzeka jest uregulowana i na wielu odcinkach płynie wybetonowanym korytem.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na analizowanych obszarach nie znajdują się ujęcia wód powierzchniowych ani ich strefy ochronne.

2.4 WODY PODZIEMNE

Centralna i południowa część analizowanego obszaru leży na wschodnim obrzeżu[4] bytomsko-olkuskiego regionu hydrogeologicznego – **XV**, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się ogólnie w utworach triasu środkowego i dolnego. Część północna i północno-wschodnia należy do zasięgu górnośląskiego regionu hydrogeologicznego, podregionu katowickiego – **XVI2**, z głównym piętrem wodonośnym w utworach górnokarbońskich. Według Mapy Hydrogeologicznej Polski ark. Katowice[5], na analizowanym terenie w profilu hydrogeologicznym oprócz piętra wodonośnego triasowego $\mathbf{T_{2,1}}$, podrzędnie występuje piętro wodonośne w utworach górnego karbonu $\mathbf{C_3}$.

Piętro wodonośne triasowe obejmuje swym zasięgiem obszar współwystępowania poziomów użytkowych w utworach serii węglanowej środkowego i dolnego triasu piętra wapienia muszlowego i retu. W analizowanym terenie główny poziom wodonośny stanowią wapienie i margle dolomityczne dolnotriasowe, zaliczone do kompleksu wodonośnego węglanowej serii triasu. Zwierciadło wód zalega w tym rejonie na głębokości do ok. 70 m p.p.t., jest słabo napięte lub swobodne. Zasilanie poziomu odbywa się bezpośrednio z powierzchni lub za pośrednictwem osadów czwartorzędowych. Naturalną podstawę drenażu omawianego piętra stanowi lokalnie dolina Czarnej Przemszy, zaś antropogeniczną ujęcia wód zlokalizowane poza obszarem objętym mpzp.

Tabela 1 Charakterystyka wód podziemnych

Jednostka hydrogeologiczna	Hydroizohipsa głównego poziomu wodonośnego [m n.p.m.]	Wydajność potencjalna studni wierconej [m^3/h]	Stopień zagrożenia wód	Izolacja	Jakość wód
$1aT_{2,1}IV/C_3$	220-240	70-120	Bardzo wysoki	Brak izolacji, obecność ognisk zanieczyszczeń	Ib – jakość dobra, ale może być nietrwała z uwagi na brak izolacji, woda nie wymaga uzdatniania

[4] Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Kraków, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa, 1980 r.
[5] Wagner J., Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Katowice, PIG, Warszawa 1997;

Karbońskie piętro wodonośne ma charakter podrzędny, zbudowane jest z ławic piaskowcowych izolowanych nieprzepuszczalnymi iłowcami. Zasilanie bezpośrednie odbywa się za pośrednictwem wychodni w innych częściach miasta i regionu oraz miejscami za pośrednictwem nadległych poziomów wodnośnych: triasowych i czwartorzędowych. Podstawę drenażu stanowiły do niedawna głównie kopalnie węgla kamiennego. Obecna sytuacja w aspekcie zamykania kopalń jest w tej kwestii dynamiczna, ale uwzględnia konieczność stałego odwadniania nawet opuszczonych wyrobisk, aby nie zalać czynnych jeszcze kopalń. W analizowanym terenie wody te nie są ujmowane.

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych[6], materiałów Państwowej Służby Hydrogeologicznej oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. Nr 126 poz. 878) w podłożu analizowanego terenu znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 329 Zbiornik Bytom (triasowy, typu szczelinowo-krasowego). Jego granica przebiega po północno-wschodniej stronie Góry Zamkowej, a proponowane dla niego obszary ochronne wskazano w dolinie Czarnej Przemszy oraz w rejonie Góry Zamkowej. Jak do tej pory nie zostały one formalnie ustanowione.

Jednolite części wód podziemnych

W podziale na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), cały analizowany teren znajduje się w obrębie JCWPd nr 112.

Ujęcia wód podziemnych

Na analizowanym obszarze nie znajdują się ujęcia wód podziemnych ani ich strefy ochronne.

2.5 KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE

Analizowany obszar miasta Będzina według regionalizacji rolniczo-klimatycznej Polski R. Gumińskiego (1948) zlokalizowany jest w dzielnicy częstochowsko-kieleckiej. W Będzinie średnia roczna temperatura w latach 1994 - 2003 wynosiła 8.9°C. Można uznać, że temperatury te kształtują się na dość wyrównanym poziomie, jedynie w 1996 r. średnia roczna temperatura wyniosła 7,1°C, a w pozostałych latach – powyżej 8°C i 9°C.[7]

Średnie miesięczne temperatury Będzina wykazują, że najcieplejszym miesiącem jest lipiec (19,3°C), zaś najchłodniejszymi – grudzień i styczeń (-1,2°C). Dla obszaru całej Polski również najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a najzimniejszym styczeń. W analizowanej jednostce średnia liczba dni z przymrozkami to 112-130, liczba dni mroźnych – 20-40, a bardzo mroźnych – 2. Pierwsze przymrozki pojawiają się na przełomie września i października (przymrozki jesienne) i kończą pomiędzy kwietniem i majem (przymrozki wiosenne). Ponadto okres wegetacyjny (temperatura wyższa lub równa 5°C) na terenie Będzina trwa 210-220 dni, a maksymalna i minimalna temperatura powietrza w omawianym 10-leciu kształtowała się następująco: najwyższe maksymalne temperatury przypadały na miesiące letnie (czerwiec, lipiec, sierpień) i wynosiły powyżej 30°C, natomiast najniższe temperatury minimalne odnotowano w grudniu i styczniu (poniżej -20°C).

Średnia wilgotność względna w Będzinie w latach 1994-2003 wynosiła 79%. Jej największa wartość przypada na miesiące zimowe, a najmniejsza na letnie. Najwyższą średnią miesięczną wilgotność względną odnotowano w grudniu 89%> a najniższą w maju (71%).

W Będzinie średnia roczna wartość zachmurzenia wynosi 5,7. Największe średnie roczne zachmurzenie przypadło na rok 2001 (wartość 6,0), zaś najmniejsze o wartości 5,4 odnotowano w latach 1994 i 2002. Największe średnie maksymalne zachmurzenia przypadają na miesiące zimowe (luty: 7,4 styczeń i grudzień 7,3), a najmniejsze na miesiące letnie (lipiec: 3,2 i czerwiec: 3,7).

W przebiegu rocznym w Będzinie przeważają wiatry zachodnie (W), które stanowią 16% wszystkich wiatrów oraz wiatry południowo-wschodnie (SW) - 15%,
W kontekście prędkości, dominują wiatry słabe (>5 m/s), które stanowią 68%, następnie umiarkowane (>5 - 10 m/s): 5%, najmniej, tj. zaledwie 1% to wiatry silne (<10 m/s), zaś cisze stanowią 26%.

Opady atmosferyczne stanowią element klimatu, który podlega największej zmienności czasowej w przebiegu rocznym i wieloletnim oraz zmienności przestrzennej. O drugiej spośród ww.

[6] Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
[7] Na podstawie: Waloryzacja przyrodnicza miasta Będzina, Aleko, 2004 r.

decydują warunki fizyczno-geograficzne, tj. głównie: rzeźba terenu, wysokość nad poziomem morza, wysokość względna, ekspozycja stoków i dolin. Szczególnie duże zróżnicowanie opadów atmosferycznych występuje na obszarach górskich, ponieważ stanowią przeszkodę dla przemieszczających się mas powietrza i frontów atmosferycznych.

Będzin charakteryzuje się dużą ilością opadów. Średnia roczna suma opadów w latach 1994 - 2003 waha się od 609 do 962 mm. Ogólna liczba dni deszczowych w roku wynosi 165. Średnia roczna suma opadów na przestrzeni omawianego 10-lecia charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. Najwięcej przypada na rok 2001, kiedy to wyniosła 962,3 mm, gdzie na lipiec przypadło aż 181,7 mm. Najmniej opadów odnotowano w 2003 roku (609,6 mm). W okresie występowania ujemnych temperatur powietrza opady atmosferyczne mają postać śniegu, powodując utworzenie się na powierzchni Ziemi pokrywy śnieżnej. Ze względu na swe właściwości fizyczne, odgrywa ona znaczącą rolę w bilansie cieplnym i stosunkach wilgotnościowych podłoża oraz przylegającej do niego warstwy powietrza atmosferycznego. Dużym zróżnicowaniem na przestrzeni omawianych latach cechowały się również średnie miesięczne oraz maksymalne i minimalne miesięczne sumy opadów. Najwyższe opady przypadają na miesiące letnie, najniższe na zimowe. Największą miesięczną sumę opadów odnotowano w lipcu 2000 r. (249 mm), natomiast najniższą w grudniu 1996 r. (zaledwie 8,4 mm).

W Będzinie ogólna liczba dni śniegowych i gradowych wynosi 50. Opady śniegu występują w okresie od połowy listopada do początków kwietnia. Szata śnieżna nie utrzymuje się jednak długo, gdyż znika wielokrotnie w ciągu całej zimy.

2.6 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

Ukształtowanie terenu

Na analizowanym obszarze wyróżnić można dwie główne formy geomorfologiczne: rozległy denudacyjny ostaniec triasowy Góry Zamkowej oraz dolinę Czarnej Przemszy. Najwyższym punktem przedmiotowego terenu jest Góra Zamkowa o wysokości 285 m n.p.m. Od strony zachodniej i północnej zbocza tego triasowego ostańca są dość strome, natomiast w kierunku wschodnim opadają nieco łagodniej w formie połogiego grzbietu. Również w kierunku południowym zbocza opadają stosunkowo stromo, przy czym maskowane są tam istniejąca zabudową. Z kolei najniżej położony teren to dolina Czarnej Przemszy, gdzie rzeka płynie na wysokości ok. 255 – 254 m n.p.m, tak więc wysokość względna Góry Zamkowej dochodzi aż do 30 metrów, dzięki czemu wzgórze wraz z zamkiem stanowią doskonale rozpoznawalną ekspozycję widokową. Centralną i wschodnią część planu zajmuje Śródmieście, gdzie intensywna zabudowa doprowadziła do znacznych przekształceń naturalnego ukształtowania terenu. Jego rzędne wynoszą ok. 280 m n.p.m. w części wschodniej, do ok. 260 m n.p.m. na zachodzie. Teren opada tu łagodnie z kierunku wschodniego ku zachodowi, do doliny Czarnej Przemszy. Niemal cały analizowany obszar, łącznie ze wzgórzem zamkowym, został znacznie przekształcony na skutek wieloletniej urbanizacji. Podobna sytuacja dotyczy doliny Czarnej Przemszy oraz samej rzeki, która wielokrotnie poddawana była różnym pracom melioracyjnym i hydrotechnicznym.

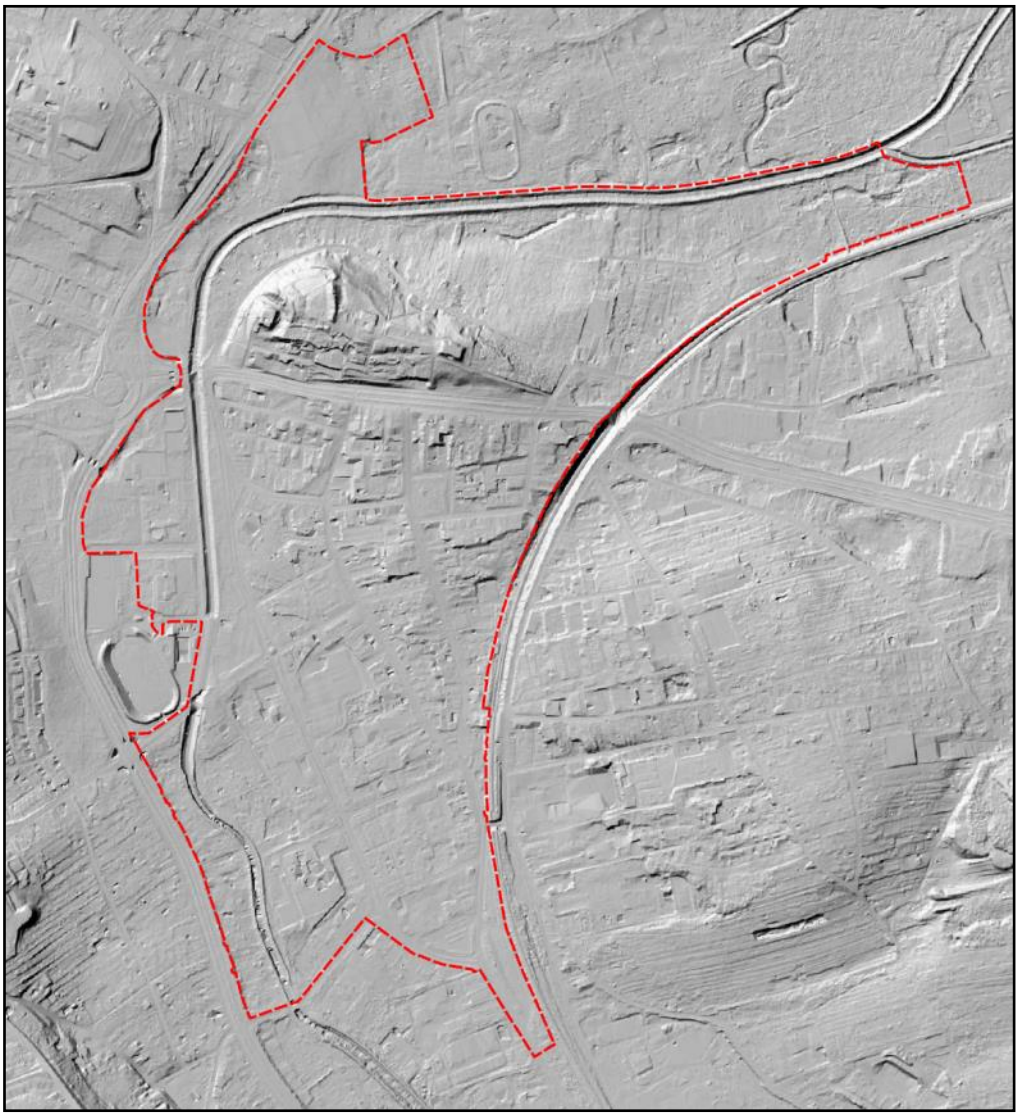

Rysunek 1 Ukształtowanie analizowanego terenu na podstawie Numerycznego Model Terenu.

Zjawiska osuwiskowe

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych, ani występowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Osiadania terenu związane z działalnością górniczą

W przeszłości na analizowanym terenie występowały szkody górnicze wynikające z eksploatacji złóż węgla kamiennego przez KWK „Paryż". Wydobycie węgla kamiennego z wszystkich pokładów ustało ostatecznie w 1995 r., a więc ponad 20 lat temu. Jak wynika z materiałów Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach, wpływy eksploatacji górniczej na terenie Będzina ujawniły się całkowicie, a górotwór został uspokojony. Obecnie w granicach obszaru opracowania nie występują szkody górnicze.

2.7 GLEBY

Analizowany teren niemal w całości został przekształcony, wobec czego w jego granicach praktycznie nie występują gleby o charakterze naturalnym. Ich niewielkie powierzchnie mogły pozostać jedynie w części północnej (rejon ul. Brzozowickiej) ora północno-wschodniej (rejon ul. Teatralnej i ul. J. Kochanowskiego), gdzie mapa ewidencyjna wskazuje fragmenty łąk i pastwisk klasy IV i V. Zgodnie z mapą glebowo-rolniczą, gleby te zaliczane były do rędzin i mad kompleksu pszennego wadliwego. Obecnie na analizowanym terenie nie są prowadzone jakiekolwiek uprawy rolnicze.

2.8 ZASOBY NATURALNE

Analizowany teren leży w zasięgu następujących złóż węgla kamiennego:

- Saturn (ID Midas 335) w pokładach z grupy 800 – centralna i południowa część terenu objętego mpzp; w pokładach z grup 400, 500 i 600 – niewielki skrawek zachodniej części obszaru objętego mpzp. Eksploatacja w tym złożu prowadzona była przez KWK „Saturn" i została zaniechana z dniem 31 grudnia 1995 r.
- Paryż (ID Midas 336) – cały teren opracowania. Eksploatacja prowadzona była przez KWK Paryż i zaniechana została z dniem 30 czerwca 1995 r.

Przedmiotowy obszar znajduje się poza zasięgiem aktualnych obszarów i terenów górniczych. Eksploatacja w tych złożach została zakończona w połowie lat 90, a górotwór uległ uspokojeniu.

2.9 PRZYRODA OŻYWIONA

Położony w ścisłym centrum miasta Będzin analizowany teren w dużej mierze został zurbanizowany. Praktycznie brak jest tu jakichkolwiek naturalnych siedlisk, przyroda występuje w postaci zbiorowisk ruderalnych lub też terenów zieleni urządzonej, takich jak parki i skwery. Dolina Czarnej Przemszy jest całkowicie przekształcona, a sama rzeka uregulowana i w wielu miejscach umocniona płytami i betonem. Wzdłuż Czarnej Przemszy, pomiędzy Aleją H. Kołłątaja a ul. J. Piłsudskiego, rozciągają się tereny zielone w postaci niewielkich bulwarów. Spośród większych obszarów zieleni urządzonej dodatkowo wymienić można te, u zbiegu ul. Zawale i ul. Modrzejowskiej, plac 3 Maja, plac im. Kardynała J.M. Lustigera oraz rozległe tereny parkowe na Górze Zamkowej. Na całym obszarze objętym planem niewiele jest terenów, które dotąd nie zostały w jakiś sposób zagospodarowane – czy to w formie zurbanizowanej, czy też w postaci zieleni urządzonej. Wśród nich można wymienić jedynie niewielkie powierzchnie ruderalnych nieużytków w północnej i północno-wschodniej części mpzp, zadrzewiony teren o charakterze ruderalnym położony pomiędzy linią kolejową, ul. Małachowskiego i ul. Sączewskiego oraz rozległy plac porośnięty trawą, położony pomiędzy ul. Małobądzką i szkołą muzyczną, który obecnie wykorzystywany jest m.in. jako miejsce treningowe dla psów. W miejscu tym znajduje się również lądowisko dla helikopterów. Najistotniejszym terenem zielonym analizowanego obszaru jest Góra Zamkowa, która objęta została ochroną w ramach obszaru chronionego krajobrazu. Stanowi ona rozległą zadrzewioną przestrzeń z budowlą zamku, starym żydowskim cmentarzem oraz licznymi alejkami spacerowymi. Jest to miejsce chętnie odwiedzane zarówno przez okolicznych mieszkańców, jak i turystów, dla których istotną atrakcję stanowi jurajski zamek, pozostałości kultury żydowskiej oraz podziemia Góry Zamkowej. Poza terenami zieleni urządzonej, w granicach mpzp nie występują wartościowe elementy przyrody ożywionej, w tym naturalne siedliska. Jest to przykład przekształconego obszaru o charakterze śródmiejskim.

2.10 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE

Uchwałą Rady Miejskiej w Będzinie Nr XIII/139/93 z dnia 23 czerwca 1993 roku za obszar chronionego krajobrazu o charakterze wyspowym uznano następujące miejsca: Góra Zamkowa, Wzgórze Doroty oraz Las Grodziecki. Zgodnie z ww. uchwałą, na terenie obszaru chronionego krajobrazu obowiązują następujące przepisy:

- zabrania się pozyskiwania, niszczenia lub uszkadzania drzew i innych roślin poza przewidzianym planem wyrębu, zabiegami pielęgnacyjnymi;
- na terenie OCHK zabronione jest wysypywanie, zakopywanie i wylewanie odpadów lub innych nieczystości;
- zabrania się palenia ognisk;
- stosowanie środków chemicznych w gospodarce rolnej, leśnej i zadrzewionej winno być ograniczone;
- wprowadza się zakaz umieszczania na obszarach objętych ochroną tablic, ogłoszeń, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przedmiotu, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa;
- zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów wpływających szkodliwie na środowisko;

- wydawanie przewidzianymi odrębnymi przepisami pozwoleń na działalność, której skutki dotyczą ograniczeń lub zakazów wprowadzonych w odniesieniu do przedmiotów i obszarów objętych ochroną, wymaga uzgodnienia z właściwymi organami samorządu;
- obiekty i urządzenia zbudowane wbrew wprowadzonym zakazom albo bez uzyskania wymaganej zgody organu ochrony przyrody lub niezgodnie z warunkami uzgodnienia podlegają przymusowej rozbiórce w trybie przepisów prawa budowlanego;
- osoby naruszające ww. zakazy i nakazy podlegają karze na podstawie przepisów karnych zawartych w rozdziale 9 ustawy o ochronie przyrody.

Góra Zamkowa

Obszar obejmuje wzgórze z zamkiem i porastającym północne stoki drzewostanem, w obrębie którego w przeszłości urządzono cmentarz żydowski (obecnie nieczynny).
Drzewostan budują gatunki drzew liściastych: graby, buki, jesiony, jawory, klony, lipy drobnolistne, dęby szypułkowe. Spośród gatunków nierodzimych zanotowano robinię akacjową i kasztanowca zwyczajnego. Runo wskazuje na siedliska grądowe. Obserwowano tu czosnaczka pospolitego, ziarnopłona wiosennego, kuklika pospolitego, trędownika bulwiastego, zawilca gajowego oraz rośliny chronione: bluszcz pospolity i konwalię majową. Niewielka wychodnia wapienia na skarpie w pobliżu zamku jest miejscem występowania kilku przedstawicieli roślin ciepłolubnych i wapieniolubnych (macierzanka, łepnica, rozchodnik, biedrzeniec).

2.11 KRAJOBRAZ

W ujęciu ogólnym na całym analizowanym obszarze dominuje krajobraz śródmiejski, w obrębie którego można jednak wyróżnić szereg różnych podtypów. Najciekawszym pod względem krajobrazowym jest teren średniowiecznego zamku wraz z otaczającym parkiem. Ze wzgórza zamkowego, a w szczególności z baszty, roztaczają się imponujące widoki na teren tej części Zagłębia. Ciekawym elementem krajobrazowym jest również park na Górze Zamkowej z licznymi alejami spacerowymi. W jego północno-wschodniej części znajduje się dawny, obecnie zaniedbany cmentarz żydowski – miejsce niezwykle interesujące zarówno pod względem historycznym, jak i krajobrazowym. Na pozostałej części obszaru objętego planem dominuje krajobraz centralnych części miast, z zabudową centrotwórczą, budynkami usług publicznych, kamienicami itp. Niestety na terenie miasta występuje wiele obszarów chaosu funkcjonalnego i przestrzennego, wynikające z wielowiekowej i niezwykle zróżnicowanej historii miasta. Na średniowieczny układ miejski nałożył się burzliwy rozwój w trakcie Rewolucji Przemysłowej w XIX i XX w., a następnie wizja stworzenia nowoczesnego przemysłowego miasta realizowana w czasach PRL w duchu „Czerwonego Zagłębia". Trudny czas transformacji ustrojowej lat 90 XX w. i początku XXI w. zaowocował kolejnymi przemianami, wyrażającymi się dynamicznym rozwojem przedsiębiorczości z jednej strony, a z drugiej znacznym zubożeniem ludności uzależnionej od dużych zakładów, które nie przetrwały nowych warunków. W związku z powyższym, na terenie Śródmieście obok obszarów zadbanych i prezentujących wysoki walor (wiele terenów, ulic i budynków zostało zmodernizowanych w latach 90 XX w. i w XXI w.), funkcjonują również budynki i tereny mocno zniszczone, od lat nie konserwowane, choć w dużej mierze posiadające równie dużą wartość zabytkową (np. niszczejące kamienice). Przez obszar Śródmieścia przepływa Czarna Przemsza, jednak prezentuje ona raczej niskie walory krajobrazowe. Jest uregulowana i skanalizowana, jej wody zaś są silnie zanieczyszczone. Brzegi porasta roślinność ruderalna, w tym mocno w ostatnim czasie rozrastający się rdestowiec. Nad brzegiem Przemszy urządzono tereny zielone w formie bulwarów, lecz tylko w niewielkim stopniu poprawiają one obraz doliny rzecznej zniszczonej poprzez wieloletnie procesy urbanizacyjne. Teren Śródmieścia Będzina wymaga dalszego prowadzenia prac rewitalizacyjnych, które pozwolą na doprowadzenie do powstania jednolitej pod względem jakościowym tkanki przestrzennej, bez elementów zaniedbanych i o charakterze ruderalnym. Jednym z narzędzi prowadzących do tego celu jest opracowywany obecnie miejscowy plan.

2.12 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na obszarze objętym planem, ze względu na jego wielowiekową historię znajduje się szereg obiektów o charakterze zabytkowym, wpisanych zarówno do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, jak i Gminnej Ewidencji Zabytków. Występują tu również stanowiska archeologiczne.

Niezwykle interesującym elementem o charakterze zabytkowym są także nagrobki, które zostały wskazane tak na rysunku, jak i w części tekstowej projektu planu, podobnie jak pozostałe obiekty o charakterze zabytkowym.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Na analizowanym obszarze obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 2009 r. (patrz rozdział 1.2). Przedmiotowy projekt mpzp nie wprowadza znaczących zmian w istniejącym układzie urbanistycznym, choć niektóre kategorie przeznaczeń terenów zostały dostosowane do bieżących dobrych praktyk tworzenia planów miejscowych. W związku z powyższym, zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń ww. planu będą podobne do tych, które nastąpią w sytuacji jego wykonania. Teren Śródmieścia w dużej mierze został zurbanizowany, zatem wiele przeznaczeń wskazanych w projekcie mpzp oddaje jego bieżące, aktualne zagospodarowanie. Istotnym elementem analizowanego opracowania jest pozostawienie w stanie obecnym istniejących obszarów zieleni urządzonej, co będzie miało duże znaczenie dla równoważenia procesów urbanizacyjnych. Zapisy mpzp z 2009 r. uległy dezaktualizacji, zarówno w stosunku do obowiązującego stanu prawnego, jak i rzeczywistego sposobu zagospodarowania, stąd też konieczne stało się opracowanie jego zmiany.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach mpzp znajduje się jeden teren objęty ochroną, tj. obszar chronionego krajobrazu „Góra Zamkowa”. W obowiązującym mpzp został on objęty ochroną przed niekontrolowaną zabudową. Również w procedowanym obecnie projekcie, przestrzeń tą przeznaczono na tereny zieleni parkowej. W zasięgu obszaru chronionego krajobrazu nie zdiagnozowano problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. W analizowanym kontekście istotne jest pozostawienie tego terenu w stanie bieżącym, co czyni przedmiotowy projekt mpzp.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt planu nie wprowadza nowych terenów i sposobów zagospodarowania, które w sposób znaczący mogłyby pogorszyć jakość wód powierzchniowych. Czarną Przemszę pozostawiono w stanie bieżącym jako WS - teren wód powierzchniowych, nie nastąpi więc degradacja tego komponentu środowiska na skutek zajęcia terenu. W projekcie wskazano również tereny budowli hydrotechnicznych - WH, które stanowią wały przeciwpowodziowe.

Powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej niewątpliwie wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom, projekt planu ustala następujące zasady dotyczące gospodarki wodno-ściekowej:

<u>w zakresie zaopatrzenia w wodę:</u>

- zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych ujęć wody;

<u>w zakresie odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych:</u>

- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków powstałych na obszarze planu do wód powierzchniowych, rowów melioracyjnych oraz wprost do ziemi;
- odprowadzanie ścieków do kanalizacji;
- dopuszczenie stosowania zbiorników bezodpływowych do czasu budowy kanalizacji;
- dopuszczenie stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków;

- nakaz uwzględnienia wymogów wynikających z ustanowienia Aglomeracji Będzin uchwałą Nr V/27/12/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Będzin (Dz. U. Woj. Śl. z 2016 r., poz. 4790);

w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych:

- w wypadku technicznych możliwości nakaz podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej wybudowanej do ich obsługi lub retencjonowanie wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, z możliwością ich wtórnego wykorzystania;
- w wypadku braku technicznych możliwości podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, nakaz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, poprzez odprowadzanie ich w stanie niezanieczyszczonym do gruntu lub retencjonowanie z możliwością wtórnego wykorzystania;

Podsumowując – w związku z nowo wprowadzanymi funkcjami oraz ustalonym nakazem odprowadzania ścieków głównie systemem kanalizacji sanitarnej, nie przewiduje się zagrożenia względem wód powierzchniowych. W sąsiedztwie i częściowo na terenie objętym planem znajduje się już infrastruktura kanalizacyjna, co minimalizuje jakiekolwiek zagrożenie.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na analizowanym obszarze występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych, jak również użytkowe poziomy wodonośne w utworach triasowych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą przedstawione już powyżej zapisy dotyczące odprowadzania ścieków. W związku z zapisami planu oraz jego charakterem, nie przewiduje się zagrożenia względem tego elementu środowiska.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

Zdecydowana większość analizowanego terenu została już zabudowana, zatem topoklimat generalnie nie ulegnie tu zmianie. Jedynie na niewielkich fragmentach niezabudowanych dotąd obszarów, może nastąpić lokalne przekształcenie mikroklimatu. Wprowadzenie proponowanych przez plan funkcji w żaden sposób nie wpłynie na klimat i topoklimat gminy w ujęciu ogólnym.

5.4 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Budowa nowych obiektów o charakterze mieszkaniowym lub usługowym może nieznacznie wpłynąć na przekształcenie powierzchni terenu, nie będzie ona jednak miała charakteru znaczących przekształceń. Projekt planu nie przewiduje realizacji wielkoskalowych przedsięwzięć, takich jak drogi wysokich klas, składowiska odpadów, odkrywkowe kopalnie czy inne obiekty, których budowa związana jest z przemieszczaniem znaczącej ilości mas ziemnych. Zmiany powierzchni ziemi należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji, jednocześnie jednak nie powodujące znaczących przekształceń morfologii terenu. Należy również zauważyć, że znacząca część terenów jest tu już zabudowana i przekształcona na skutek wieloletnich procesów urbanizacyjnych, w związku z czym ewentualne zmiany będą dotyczyły terenów już wcześniej przekształconych.

5.5 WPŁYW NA GLEBY

Na analizowanym terenie naturalne gleby praktycznie nie występują. Duża część powierzchni rolnych została przekształcona w wyniku wieloletniej urbanizacji, pozostały jedynie niewielkie fragmenty gleb klas IV - VI o charakterze ruderalnym. W wyniku realizacji ustaleń planu część gleb zostanie zdegradowana i przekształcona, jednak należy pamiętać, że w zdecydowanej większości cechują je klasy słabe i najsłabsze (IV - VI), które nie pełnią już funkcji rolniczej. W świetle obowiązującego prawa, tj. zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161), przekształcenie gleb klasy I-III na cele nierolnicze (poza obszarami miast) oraz gruntów leśnych na cele nieleśne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wymaga zgody odpowiedniego organu. Na terenie objętym planem nie występują

gleby klasy I-III, jest on również położony na terenie miasta, stąd nie zaistniała konieczność uzyskania zgody właściwego ministra na zmianę przeznaczenia. Na skutek ustaleń projektu planu nie będzie również wymagana zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, ze względu na ich brak.

5.6 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

W głębokim podłożu analizowanego obszaru występują udokumentowane złoże węgla kamiennego, które nie podlegają eksploatacji, gdyż na terenie tym została ona zakończona w połowie lat 90 XX w. Złoża zostały wskazane w projekcie planu celem ich ujawnienia, nie przewiduje się jednak by w dającej się przewidzieć przyszłości miały zostać poddane eksploatacji. Nie stwierdzono zagrożenia dla tego komponentu środowiska.

5.7 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Przedmiotowy projekt na analizowanym terenie nie wprowadza funkcji, które istotnie wpływałyby na środowisko przyrodnicze. W stosunku do obowiązującego planu z 2009 r. sposób zagospodarowania terenów będzie bardzo podobny. Projekt mpzp podtrzymuje funkcje najistotniejszych terenów przyrodniczych – zieleni urządzonej, takich jak: bulwary nad Czarną Przemszą, skwer u zbiegu ul. Zawale i ul. Modrzejowskiej, plac 3 Maja, plac im. Kardynała J.M. Lustigera oraz rozległe tereny parkowe na Górze Zamkowej. Analizowany dokument ze względu na wykształcony od lat układ komunikacyjny, praktycznie nie wprowadza nowych dróg. Ustalono jedynie cztery odcinki klasy dojazdowej, które stanowią przedłużenie lub też uzupełnienie istniejących dróg: ul. Podjazie, ul. Grobla, ul. J. Kochanowskiego oraz ul. Spokojna. Mają one przebiegać po terenach istniejących dróg gruntowych lub po nieużytkach. Spośród niezabudowanych dotąd terenów, na których w projekcie ustalono możliwość urbanizacji, należy wskazać D3.US w rejonie ul. Sportowej, gdzie obecnie znajduje się powierzchnia porośnięta trawnikami oraz teren H8.MW-U, który porastają zadrzewienia i zakrzaczenia o charakterze ruderalnym. Zmiany w środowisku roślinnym będą wyrażały się między innymi zanikaniem istniejącej roślinności na rzecz gatunków towarzyszących zieleni urządzonej na terenach realizacji zabudowy.

Reasumując, na terenach przeznaczonych w projekcie planu pod zabudowę nie występują tak stanowiska roślin chronionych, jak i cenne siedliska przyrodnicze, a realizacja jego ustaleń nie przyczyni się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego. W szczególności nie przewiduje się zabudowy dolin cieków, czy zmiany przeznaczenia terenów cennych przyrodniczo z siedliskami godnymi ochrony lub stanowiskami roślin chronionych. Najistotniejsze na analizowanym obszarze dla środowiska przyrodniczego tereny o funkcji zieleni urządzonej pozostawiono w stanie obecnym.

5.8 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R.

Na terenie objętym planem znajduje się jeden obszar objęty ochroną w formie obszaru chronionego krajobrazu. Projekt nie wprowadza przeznaczeń terenów, kolidujących z jego wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi. W rozdziale 2.9 niniejszej prognozy przedstawiono obowiązujące na terenie OChK ustalenia, które przedmiotowy plan nakazuje respektować, jednocześnie nie wprowadzając zapisów z nimi sprzecznych. Z uwagi na fakt, że analizowane opracowanie ustala na terenie OChK wyłącznie istniejące przeznaczenia terenu (tereny zieleni urządzonej ZP, tereny usług kultury UK –zamek, niewielki teren usług sportu i rekreacji US oraz teren wodociągów), nie przewiduje się jakiegokolwiek zagrożenia dla przyrody i krajobrazu Góry Zamkowej.

5.9 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

W przypadku obszaru objętego planem, zarys terenów zurbanizowanych pozostanie niezmieniony, gdyż obecnie jest on w dużej mierze ukształtowany. W zapisach projektowanego dokumentu znalazły się wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny zapewnić właściwe kształtowanie się krajobrazu. Najistotniejsze dla ochrony krajobrazu analizowanego planu jest wprowadzenie ochrony obiektów ujętych w Rejestrze Zabytków oraz w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz stref ochrony konserwatorskiej. W związku z ustaleniami planu nie przewiduje się zagrożeń dla walorów krajobrazu,

a wręcz przeciwnie – dzięki nim możliwe będzie wprowadzenie skutecznej ochrony terenów Śródmieścia i poprawy jego wizerunku oraz przeprowadzenie niezbędnych procesów rewitalizacyjnych.

5.10 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

W projekcie planu uwzględniono występowanie szeregu obiektów o charakterze zabytkowym oraz wprowadzono szczegółowe zasady ich ochrony, w związku z czym nie przewiduje się zagrożenia dla tego komponentu środowiska. Istotnym elementem zabezpieczającym zabytki kulturowe są również wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej A, B i E. W związku ze szczegółowymi ustaleniami planu nie przewiduje się zagrożenia dla zabytków i obiektów kulturowych.

5.11 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.11.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Generalnie na całym obszarze wprowadza się uzupełnienie zabudowy w formie terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, a obiekty tego typu zwykle nie generują zanieczyszczeń. Jednak o ile niebezpieczeństwo ze strony obiektów usługowych czy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska, dodatkowo objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle pewne zagrożenie może stanowić rozrost terenów o funkcji mieszkaniowej (MN), która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji". Na analizowanym obszarze występuje zabudowa tego typu, jednak ze względu na ograniczoną powierzchnię, jej rozległy rozwój nie jest możliwy. W celu przeciwdziałania omówionemu powyżej zjawisku projekt planu nakazuje:

- indywidualne i zbiorowe zaopatrzenie w energię cieplną;
- stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza.

Ustalono również nakaz utrzymania standardów emisyjnych przez nowe obiekty budowlane, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz zakaz lokalizowania usług, których działalność może powodować ponadnormatywną uciążliwość wykraczającą poza działkę, do której inwestor posiada prawo do dysponowania. Od 1 września 2017 r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa[8], dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. W związku z ustaleniami uchwały antysmogowej oraz niewielkim wzrostem powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej nie przewiduje się znaczącego wzrostu zanieczyszczeń powietrza.

Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami – bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywał będzie obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania.

5.11.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (czy to produkcyjnych, czy usługowych, czy też zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W ust. 2 ww. artykułu pojawia się nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie

[8] Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Na analizowanym terenie projekt planu nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. rozległe tereny przemysłowe w pobliżu obszarów chronionych akustycznie. Jednak nie ulega wątpliwości, że wprowadzenie urbanizacji na nieużytkowanych dotychczas terenach może spowodować pogorszenie jakości klimatu akustycznego, choć nie będzie to oddziaływanie o charakterze znaczącym. Na dzień dzisiejszy niemal cały analizowany teren jest już zurbanizowany i występuje tu szereg emitorów hałasu.

Po wprowadzeniu zabudowy mieszkaniowej czy usługowej poszczególne tereny „wypełnią" się odgłosami życia codziennego, takimi jak np. ruch samochodów, rozmowy, śmiech, koszenie trawników, szczekanie psów. Wszystkie te elementy spowodują, że jakość klimatu akustycznego niewątpliwie ulegnie pogorszeniu, czego muszą być świadome osoby wybierające to miejsce w celu przyszłego zamieszkania. Projekt planu nie wprowadza nowych dróg wysokich klas technicznych, które mogłyby powodować znaczące przekroczenie norm akustycznych. Przewiduje jedynie nowe drogi klasy dojazdowej, które zwykle nie stanowią źródła znaczących przekroczeń norm akustycznych.

Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości. W projekcie planu, zgodnie z art. 114 ust. 1 Prawa ochrony środowiska wskazano, które z terenów należą do poszczególnych rodzajów terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1.

W przypadku wystąpienia negatywnych odziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Wśród nich wyróżnia się m.in. prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, czy odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu.

W kontekście zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń zaliczyć można np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin oraz odpowiednią lokalizację emitorów. W związku z charakterem poszczególnych terenów oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.11.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt planu nie przewiduje odrębnych zapisów co do lokowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, stojącymi poza kompetencjami planowania przestrzennego. Jest to zgodne z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1537 ze zm.). Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.11.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Na skutek realizacji nowej zabudowy ilość powstających odpadów niewątpliwie wzrośnie, choć przyrost ten nie będzie znaczący. Dodatkowo będą one zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, stojącymi poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1987 z późn. zm.), ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1289), jak również odpowiednie uchwały Rady Miasta. Nie ma zatem potrzeby ani delegacji ustawowej do regulowania tego zagadnienia ustaleniami miejscowego planu, które wykładają, by kwestie te rozwiązywane były zgodnie ze stosownymi aktami prawnymi z zakresu gospodarki odpadami.

5.11.5 TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Na obszarze objętym planem znajdują się:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią – Q10% wysokie prawdopodobieństwo powodzi (raz na 10 lat);
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią – Q1% średnie prawdopodobieństwo powodzi (raz na 100 lat);
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie – Q0,2% (raz na 500 lat);
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Projekt planu wskazuje granice ww. terenów, a dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nakazuje postępowanie zgodne z przepisami odrębnymi.

5.11.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Na analizowanym obszarze nie występują zjawiska osuwiskowe, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu zjawisk.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu ze względu na swoją skalę, wprowadzone funkcje oraz odległość od granic Rzeczpospolitej Polskiej, nie będzie potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidziano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności zaproponowano:

<u>w zakresie zaopatrzenia w wodę:</u>

- zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej;
- dopuszczenie lokalizowania indywidualnych ujęć wody;

<u>w zakresie odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych:</u>

- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków powstałych na obszarze planu do wód powierzchniowych, rowów melioracyjnych oraz wprost do ziemi;
- odprowadzanie ścieków do kanalizacji;
- dopuszczenie stosowania zbiorników bezodpływowych do czasu budowy kanalizacji;
- dopuszczenie stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków;
- nakaz uwzględnienia wymogów wynikających z ustanowienia Aglomeracji Będzin uchwałą Nr V/27/12/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 września 2016 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Będzin (Dz. U. Woj. Śl. z 2016 r., poz. 4790)

<u>w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych:</u>

- w wypadku technicznych możliwości nakaz podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej wybudowanej do ich obsługi lub retencjonowanie wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, z możliwością ich wtórnego wykorzystania;
- w wypadku braku technicznych możliwości podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, nakaz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania

nieruchomością na cele budowlane, poprzez odprowadzanie ich w stanie niezanieczyszczonym do gruntu lub retencjonowanie z możliwością wtórnego wykorzystania;

w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną ustala się realizację zasilania w średnie i niskie napięcie kablami podziemnymi;

w zakresie zaopatrzenia w gaz:

- zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej;
- dopuszczenie stosowania wyłącznie podziemnych, indywidualnych zbiorników z gazem płynnym;

w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną:

- indywidualne i zbiorowe zaopatrzenie w energię cieplną;
- stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;

w zakresie gospodarki odpadami ustala się:

- gospodarowanie odpadami w sposób zgodny z przepisami odrębnymi;

w pozostałym zakresie:

- szczegółowe zapisy dotyczące zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów;
- uwzględniono występowanie szeregu obiektów zabytkowych;
- uwzględniono występowanie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych;
- uwzględniono występowanie złóż węgla kamiennego;
- uwzględniono zagrożenie powodziowe.

W projekcie mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej, której zakres może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 Prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter planu oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska, w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Tak na terenach objętych planem, jak i w ich pobliżu nie występują obszary Natura 2000, a przedmiotowy projekt nie wprowadza funkcji, które mogłyby oddziaływać na ich cele, przedmiot ochrony i integralność, stąd nie zachodzi konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu).

Do metod analizy skutków realizacji postanowień planistycznych generalnie należeć może:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rejestrowanie wniosków o ich sporządzenie lub zmianę i gromadzenie materiałów z nimi związanych,
- ocena zgodności wydanych decyzji i pozwoleń budowlanych z mpzp,
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych,
- oceny rozwoju gospodarczego (np. przedsiębiorczości, rozwoju budownictwa, powierzchni urządzonych terenów zieleni).

Zgodnie z art. 25 ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów*

na środowisko, wpływ ustaleń projektu tego planu na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywania standardów jakości środowiska, obszarach występowania przekroczeń, występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian – kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w Raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji. Źródłami danych w tym zakresie mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia) czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto w zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są: jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz inne jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów tej dziedziny (np. IMGW, RZGW).

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w mieście Będzin i obejmuje dzielnicę Śródmieście. Granicę mpzp od zachodu wyznacza ul. Małobądzka i ul. Gzichowska, od północy ul. Brzozowicka oraz rzeka Czarna Przemsza, od wschodu linia kolejowa nr 1 relacji Warszawa Zachodnia - Katowice, zaś od południa – ul. 11 Listopada i ul. I. Krasickiego. Powierzchnia terenu objętego planem to ok. 153 ha.

Celem planu było stworzenie kontekstu umożliwiającego racjonalną rewitalizację całego obszaru Śródmieścia, w tym szczegółowe określenie obiektów zabytkowych, jak również umożliwienie rozwoju funkcji mieszkalnych i usługowych na terenach nieużytkowanych, w tym w lukach zabudowy, uporządkowanie funkcji usługowej w relacji do istniejącego zagospodarowania, w tym do zabudowy mieszkaniowej, terenu cmentarza oraz układu komunikacyjnego.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona sporządzona zgodnie z obowiązującym przepisami.

W budowie geologicznej analizowanego terenu udział biorą osady triasowe i czwartorzędowe zalegające na starszych utworach karbońskich. Nie występują cieki powierzchniowe, ani zbiorniki wód powierzchniowych za wyjątkiem Czarnej Przemszy, dużego cieku odwadniającego tą część Zagłębia. Na obszarze objętym planem wyróżnia się użytkowe poziomy wodonośne w utworach triasowych i karbońskich, wydzielono tu także główny zbiornik wód podziemnych. W głębokim podłożu przedmiotowego terenu znajdują się złoża węgla kamiennego, w przeszłości trwała tu eksploatacja, jednak obszary i tereny górnicze zostały zniesione w połowie lat 90 XX w. Analizowany obszar niemal w całości został przekształcony i praktycznie nie występują tu gleby o charakterze naturalnym. Ich niewielkie powierzchnie mogły pozostać w części północnej (rejon ul. Brzozowickiej) ora północno-wschodniej (rejon ul. Teatralnej i ul. J. Kochanowskiego), gdzie mapa ewidencyjna wskazuje tu fragmenty łąk i pastwisk klasy IV i V. Zgodnie z mapą glebowo-rolniczą gleby te zaliczane były do rędzin i mad kompleksu pszennego wadliwego. Obecnie na analizowanym terenie nie prowadzi się jakichkolwiek upraw rolniczych, jest on położony w ścisłym centrum miasta Będzin i w dużej mierze został zurbanizowany. Praktycznie brak jest tu jakichkolwiek naturalnych siedlisk, a przyroda występuje w postaci zbiorowisk ruderalnych lub terenów zieleni urządzonej, takich jak parki i skwery. Najciekawszy element pod względem przyrodniczym stanowi Góra Zamkowa, która została objęta ochroną w postaci obszaru chronionego krajobrazu.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko, gdyż projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby je powodować. Zmianie przeznaczenia ulegną powierzchnie pokryte roślinnością o charakterze zieleni towarzyszącej oraz odłogowanych gruntów rolnych, tereny wskazane do urbanizacji nie wkraczają jednak na obszary cenne przyrodniczo. W szczególności nie przewiduje się znaczącego wpływu na wody powierzchniowe, podziemne, klimat, powierzchnię ziemi, przyrodę ożywioną, zabytki, krajobraz oraz na zdrowie i jakość życia mieszkańców, choć należy zaznaczyć, że na terenach poddanych urbanizacji pogorszeniu może ulec jakość klimatu akustycznego oraz powietrza, choć nie przewiduje się by było to oddziaływanie znaczące. Analizowany plan nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Przedmiotowy plan nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Hydrograficzna Polski w skali 1: 50000, ark. Katowice, Gugik, Warszawa 2001;
- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Sozologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Katowice, Gugik, Warszawa 1995;
- Atlas geologiczno-inżynierski aglomeracji katowickiej, PIG, Warszawa 2005;
- Biernat S. Krysowska M., Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Katowice, PIG, Warszawa 1956;
- Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2014 r., PIG, Warszawa;
- Bojakowska I. i inni., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Katowice, PIG, Warszawa 2004;
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, http://baza.pgi.gov.pl/;
- Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa 1948;
- www.gus.pl - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego;
- Jóźwiak A., Kowalczewska G., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Kraków, WG, Warszawa 1984;
- Kaczorowski Z, Wagner J., Wody podziemne miast Polski – Będzin, PIG, Warszawa 2009;
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 1998;
- Kaziuk H., Lewandowski J., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Kraków, WG, Warszawa 1980;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa 1995;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, http://www.psh.gov.pl ;
- Parusel. J [red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007;
- Rejestr form ochrony przyrody województwa śląskiego – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Katowice 2009;
- Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- Wagner J., Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Katowice, PIG, Warszawa 1997;
- Waloryzacja przyrodnicza miasta Będzin, Aleko, Katowice, 2004 r.

12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Południowa część obszaru, rejon ul. Kościuszki

Fot. 2 Ul. J. Bema, centralna część miasta

Fot. 3 Rejon ul. Modrzejowskiej, widok w kierunku północnym

Fot. 4 Rejon ul. Modrzejowskiej, widok w kierunku południowym

Fot. 5 Aleja Hugo Kołłątaja, widok w kierunku zachodnim

Fot. 6 Czarna Przemsza w rejonie ul. Zawale

Fot. 7 Ul. S. Małachowskiego, centralna część obszaru

Fot. 8 Plac 3 Maja

Fot. 9 Ul. Sączewskiego, centralna część miasta

Fot. 10 Czarna Przemsza widziana z mostu na ul. J. Piłsudskiego

Fot. 11 Czarna Przemsza w rejonie ul. Podjazie

Fot. 12 Czarna Przemsza w rejonie ul. Zawodzie

Fot. 13 Góra Zamkowa, widok od strony południowej

Fot. 14 Zamek w Będzinie, widok od strony wschodniej

Fot. 15 Dawny cmentarz żydowski, północno-wschodnia część Góry Zamkowej

Fot. 16 Jeden z nagrobków na cmentarzu żydowskim

Fot. 17 Linia kolejowa stanowiąca północno-wschodnią granicę opracowania

Fot. 18 Czarna Przemsza w północno-wschodniej części terenu

Fot. 19 Cmentarz w rejonie ul. Podzamcze

Fot. 20 Teren targowiska w rejonie ul. Gzichowskiej